

Sid 2 **LEDAREN:** "Mitt" och "ditt" blir lätt problematiskt i en samfällighet. Borgå svenska domkyrkoförsamling drabbas av samägandets skuggsidor.

TORSDAG 31 AUGUSTI. NR 35/2017

I sorgen finns en glädje
Sidan 2

Klassiskt men dammfritt på kyrkhelgen
Sidan 10

Sommaren var slut när farmor grät
Sidan 15

Levande död

Sidan 8

► **DENNA VECKA:** LOKALA INSIDOR TILL HELSINGFORS

Åskådningar kan inte undervisas i samma grupp

Föräldrar i Kyrkslätt har klagat på att kommunen infört gemensam undervisning i olika religioner.

Regionförvaltningsverket ger dem rätt. Barnen har inte fått den undervisning de borde. **SIDAN 4**

Tätt inpå varandra i Libanon

Sidan 6

Borgåbor kan mista sitt församlingshem
Sidan 5

Hundratusentals euro i skulder för ny biskop
Sidan 4

Har du koll på formel 1-förarna?
Sidan 10

LEDARE MAY WIKSTRÖM

Samägandets mörka sidor

DE SVENSKA församlingsborna i Borgå drabbades av en kalldusch häromveckan. Gemensamma kyrkorådet, det beslutsfattande organet med representanter från både den svenska och den finska församlingen, skulle enligt agendan behandla den gemensamma fastighets-

strategin.

Till de svenska medlemmarnas överraskning lades det ett beslutsförslag på bordet som gick ut på att det svenska församlingshemmet ska säljas och de svenska anställda och all verksamhet flyttas in i det finska församlingshemmet.

Av det tidigare diskuterade förslaget om att avyttra gemensamma fastigheter med sikte på att bygga ett nytt församlingshem för bägge församlingarna i anslutning till kyrkogården syntes inte längre ett spår. Någon öppenhet i beredningen hade det uppenbarligen inte heller varit. De bestörta svenska rådsmedlemmarna fick se sig nedröstade i en omröstning som resulterade i att den finska församlingen håller kvar alla fastigheter som ses som viktiga för dess verksamhet, medan den svenska församlingen blev av med det enda de absolut ville behålla, sitt församlingshem.

OM DEN här fastighetsstrategin går igenom ska Borgå svenska domkyrkoförsamlings verksamhet och personal flyttas till det finska församlingshemmet. Strategin går nu vidare till församlingarna för utlåtande och till gemensamma kyrkofullmäktige för definitiva beslut.

Det tråkiga är att gemensamma kyrkorådets beslut också fattades utan konsekvensanalys, utan konkreta förslag på hur själva verksamheten ska ordnas i ett församlingshem som plötsligt ska hysa två hushåll. Det innebär också att man flyttar ner slagsmålet om utrymmen mellan anställda och anställda, mellan församlingsbor och församlingsbor. För visserligen står församlingssalar tomma och outnyttjade en stor del av tiden. Men de tider de verkligen behövs kommer två församlingar att kappas om dem, varav den ena församlingen är en nyinhyst inflyttad. Är det verkligen så illa man vill ha det?

NÄR SKÖRDETRÖSKORNA kom till byarna var det naturligt att flera hemman gick samman och skaffade en. Det sägs att arrangemanget fick också en mycket from bonde att sucka: "Samägande hör fan till!". De kyrkliga samfälligheterna har samma motståndare att ta i hornen. Det är pragmatiskt att äga dyra fastigheter tillsammans. Men i en konstellation med flera församlingar i samma bo, två olika språkgrupper, två olika stift, måste spelreglerna vara glasklara, rättvisa och skäliga. När två församlingar på en ort brottas om mitt och ditt, eller när en större idkar ett hänsynslöst majoritetsspel mot en mindre, är hela orten förlorare. Oberoende av språk.

SORGLIGAST AV allt är redan nu uppsnappade repliker på stan om att "nu skriver jag nog ut mig!". Bitterheten är förståelig. Men den rycker mattan under fötterna för de svenska anställda och förtroendevalda som nu gör allt de kan för att kämpa för församlingens bästa i en otäck maktkonstellation.

May Wikström är chefredaktör för Kyrkpressen.

PROFILEN: EVA HIETANEN

"Han blev helad och är frisk. Men jag fick inte se det. Jag hade så gärna varit där och fått dela den glädjen."

De små minnena förgyller

Så länge hon har åhörare berättar hon om honom.
– Är jag ensam så skriver jag, säger Eva Hietanen.

TEXT OCH FOTO: JOHAN SANDBERG

För ett och ett halvt år sedan, i samband med att hon gick i pension, blev **Eva Hietanen** änka.

– Det blev jättestora omställningar på en gång. Det hade varit han och jag, och nu blev det ett tomrum. Jag har fått hitta nya sammanhang där jag behövs och får träffa folk.

Det går inte en dag utan att hon tänker på Mischa.

– Saknaden kommer i konkreta situationer. När jag ser eller gör något vi sett eller gjort tillsammans.

I sin hand håller hon en mummugg. Den har hon fått av sin dotter. När Mischa besökte dottern sist gången lade han märke till muggen och sade att han inte sett den förut.

– Hon ville ge den åt mig för den har ett litet minne av honom. Jag blev glad. Det behöver inte vara mera än så. Det finns en koppling till honom, han har tittat på den. Många minnen tröstar mig.

Därför vill hon inte flytta ut ur huset i Vörå där de bott. Det är präglat av så många minnen.

– Men när jag första gången kom hem utan honom tänkte jag att jag inte går in. Visst känns det konstigt när han inte längre är här. Men ganska snart började jag känna att jag vill bo här. Jag vill ha konkreta minnen.

I det sköna, i ord, bilder, sånger, solnedgången och det vackra landskapet kommer Mischa nära.

– Det kan gå djupt, och det går rakt in i hjärtat.

Minnena kan göra ont. Även då kommer han nära.

– Där vill jag också vara ibland. Då kan jag berätta för Gud att det gör ont. Man minns ju också det som varit svårt i samlivet. En del saker behöver man förlåta. Då blir människan man älskar så vacker inför en. Jag ser hans ödmjukhet som jag inte såg lika tydligt då.

Trots att man förlåter kan minnet av det jobbiga ändå finnas kvar.

– När man förlåter förlorar minnet sin bitterhet. Det är en Guds gåva att få förlåta varandra. Också sig själv behöver man förlåta.

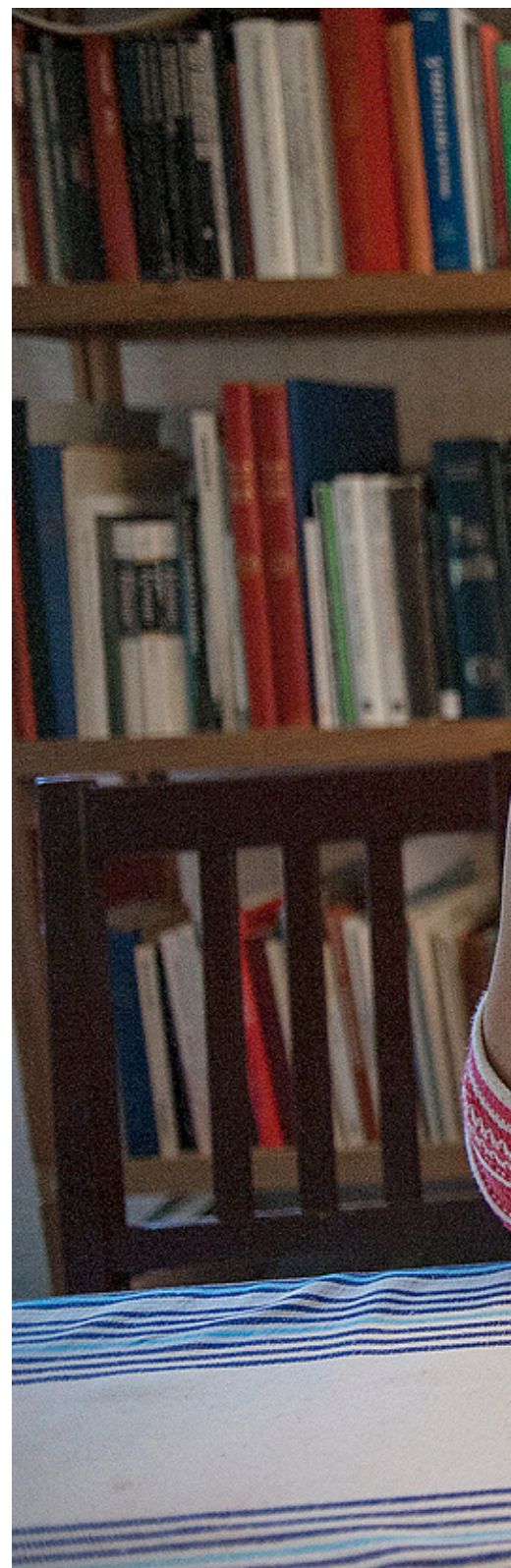
Imaginärt samtal

Under sorgetiden har Eva Hietanen fört ett imaginärt samtal med Mischa som hon skrivit ner i en dagbok.

– Jag förväntade mig inte att han skulle svara fast jag vet att han finns någonstans. Men ibland kunde jag gissa vad han skulle ha sagt. Då skrev jag det. Jag skrev också vad som hände. Jag skrev allt i du-form till honom.

Det har gjort henne gott att få skriva.
– Det fyllde ut min ensamhet. Jag skrev mina minnen om honom, jag började ta reda på i vilka skolor han gått och var han har bott. Allt skrev jag ner. Också för barnens skull. Han har ju inte berättat allt åt dem.

Det hjälper också att få prata om sorgen med andra människor. När hon tror att de inte längre orkar höra fortsätter hon genom att skriva.

– Det tar aldrig slut. Jag vill berätta alla historier.

Men efter ett år satte hon punkt för sorgedagboken. En del texter har hon jobbat vidare till en slags prosadikter.

Hon har upptäckt en glädje i sorgen.

– Jag saknar honom, alldeles hemskt mycket ibland. Jag känner mig fruktansvärt ensam ibland. Det är ledsamt, men för mig är det inte bara ledsamt. Det har funnits mycket skratt i bearbetningen av sorgen. Ibland blir jag bara så glad av att tänka på honom.

I nästan trettio år har paret Hietanen byggt sitt liv på den kristna tron. Eva Hietanen har upplevt att Gud också burit henne genom sorgen.

– Gud är den samma och han är kvar. Redan den första kvällen kunde jag pra-

KYRKPRESSEN REDAKTIONEN

Ansvarig chefredaktör
May Wikström
tfn 040 153 0313
may.wikstrom@kyrkpressen.fi

Redaktionen i Helsingfors
Sandvikskajen 13
00180 Helsingfors
tfn (09) 612 615 49/
040 831 6545
redaktionen@kyrkpressen.fi

Redaktionen i Österbotten
Norrmalmsgatan 21 A,

68600 Jakobstad
tfn 040 831 3599

Redaktörer e-post:
fornamn.efternamn@kyrkpressen.fi

Ulrika Hansson
tfn 040 831 6322
Christa Mickelsson
tfn 040 831 6788
Johan Sandberg
(Österbotten)
tfn 040 831 3599
Nicklas Storbjörk
tfn 040 831 6545

Sofia Torvalds
tfn 040 831 6748
Webbredaktör:
webbred@kyrkpressen.fi
Layout: Malin Aho
tfn 040 831 6902

Utgivare: Fontana Media Ab
Bank: Danske Bank
IBAN: FI34 80001301 158540
BIC: DABAFIHH

Paradbild: May Wikström

Tryck: Botnia Print, Karleby

ADRESSÄNDRING

Kyrkpressen är en gåva till dig från din församling!

I regel uppdateras din adress också i Kyrkpressens adressregister när du gör en flyttanmälan. I annat fall, vänligen kontakta **din församling**. Om du beställer Kyrkpressen privat kontaktar du oss: prenumeration@kyrkpressen.fi.

KYRKPRESSEN ANNONS

Annonsredaktör:
Erika Rönngård
tfn 040 831 6614,
annons@kyrkpressen.fi

Annonspriser:
Färg 2,05 €/spmm
Svart-vit 1,65 €/spmm
+ **Moms 24%**

Radannonser:
4,50 €/rad inkl. moms.
Familjeannonser:
1 €/spmm inkl. moms.

Lämna in din annons på kyrkpressen.fi helt utan extra kostnad.
För familje- och radannonser per telefon, mejl eller post tillkommer 5 euro i serviceavgift.

Annonsdeadline torsdagar klockan 12 veckan före utgivning.

Annonsförsäljning:
fornamn.efternamn@kyrkpressen.fi

Ludvig Andersson,
tfn 044 050 3020,

Jonny Åstrand,
tfn (06) 347 0608,
eller 0500 924 528,
fax (06) 347 1018

Prenumerationspriser:
Finland & Norden 65 €
Utlandet 84 €

ISSN 0356-1275

ta med honom. Då fick jag en sådan frid över Mischa. Den friden försöker jag minnas när tvivlen kommer.

Var är han nu?

Den första tiden funderade hon mycket på var Mischa är nu.

– Han var ju just här, man kunde prata med honom och röra vid honom. Men var är han nu? Rent konkret? Det är gott att vi har Bibeln som berättar om en fortsättning. Men det är länge tills vi ses igen. Vem vet hur det är där. Fast man tror så vet man ju inte. Vi vet egentligen ganska lite vad som händer sen. I Bibeln är det så dunkelt beskrivet.

Hon har aldrig känt sig besviken på Gud för att han inte helade Mischa.

– Men visst ville jag det. Både vi och

PÅ DATORN har Eva Hietanen skrivit ner minnen av sin man. Ett minne är också muminmuggen.

andra bad mycket för att han skulle bli helad. Mischa hade smärtor. Nu har han det bättre. Fast jag har det sämre. Han blev helad och är frisk. Men jag fick inte se det. Jag hade så gärna varit där och fått dela den glädjen. Men ibland kommer tvivlen, jag kan ju inte veta säkert hur han har det nu.

Döden diskuterade de inte. Inte ens efter att han blev sjuk.

– Vi ville ju att han skulle leva. Så länge man lever hoppas och ber man om att få fortsätta leva. Vi fick leva länge tillsammans, på en månad när fick vi vara gifta i trettio år, men det var ändå inte tillräckligt. Vi fick tid att inse att han kan vara på väg bort. Inte för att jag trodde att han skulle dö. Men ändå måste jag ha bearbetat det. För

när det hände var jag på något sätt ändå förberedd.

Nu vill hon fortsätta leva. Det har Eva Hietanen bearbetat i en dikt vars första rader lyder:

*"Jag kan inte leva utan honom."
Så tänkte jag medan du ännu fanns.
"Jag kan inte leva utan honom,"
sa jag när du just hade dött.
Men jag lever.*

– Jag har tänkt tanken som jag tror många andra människor också tänkt: Vad finns det längre för mening? Men man kommer igenom det. Jag är ju frisk och jag vill väldigt mycket ännu. Det hjälper mig. Det går att leva så också. Fast det är ensamt. Jätteensamt ibland.

EVA HIETANEN

PENSIONERAD BIBLIOTEKARIE,
BOSATT I VÖRÅ SEDAN 1977.

VAR GIFT MED MISCHA SOM DOG
I FEBRUARI 2016.

HAR FYRA BARN, TVÅ MED MISCHA,
EN STYVSON OCH FEM BARNBARN.

HAR SKRIVIT TVÅ BARNBÖCKER,
DRAMA, MUSIKSPEL, DIKTER,
SÅNGTEXTER, KOLUMNER OCH EN
SORGEDAGBOK.

Notarietjänst lediganslogs igen

TJÄNSTER. Stina Lindgård, som var en av två sökande till notarietjänsten vid domkapitlet i Borgå stift, har återtagit sin ansökan. Tjänsten har lediganslagits igen.

På sin Facebooksida motiverar Stina Lindgård, som för tillfället är kyrkoherde i Lappträsk svenska församling och Liljendal församling, beslutet.

– Ibland är det omvägar man måste gå för att veta vad man vill. Min omväg gick genom att söka notarietjänsten. Tänkte ju att det också skulle vara bättre för familjen. Men det skulle det inte varit. Jag har återtagit ansökan och fortsätter i min nuvarande tjänst. Det känns gott och bra, skriver Lindgård.

Lindgård utsågs tidiga-

re att bli kyrkoherde för den nya stora svenskspråkiga församling i Östnyland som enligt planerna grundas 2019.

Utöver Lindgård sökte också pastor **Linus Stråhlman** notarietjänsten. Domkapitlet meddelar att tidigare ansökningar gäller och att den nya ansökningstiden går ut den 11 september klockan 15.

Det rör på sig i stiftet

TJÄNSTER. Lediga tjänster, projektanställningar och tjänstledigheter – det rör på sig bland Svenskfinslands präster i höst.

Kyrkoherdetjänsten i Korsnäs församling har ledigförklarats, liksom kaplanstjänsten i Korsholms svenska församling, efter att kaplanen **Jessica Bergström-Solborg** sagt upp sig. Kaplanen i Jakobstads

svenska församling **Jockum Krokfors** har beviljats tjänstledighet och kommer att sköta kyrkoherdetjänsten i Kronoby från och med oktober fram till augusti. Under tiden sköter pastor **Mia Andersén-Löf** Krokfors kaplanstjänst. Pastor **Jan-Gustav Björk** har projektanställts i Jakobstads svenska församling fram till årsskiftet.

Nej till gemensam undervisning i religion

RELIGIONSUNDERVISNING. I Kyrkslätt har alla barn, oberoende av åskådning, undervisats i samma grupp. Föräldrar klagade, och nu kom Regionförvaltningsverket med sitt utslag: kommunen gjorde fel.

TEXT: SOFIA TORVALDS

– Det känns bra att beslutet kom, och att det var tydligt, säger **Jarri Vuorio**, som väntat sedan förra hösten på att hans yngsta barn ska få den undervisning i ortodox tro han har rätt till.

I mars skrev Kyrkpressen att Vuorio varit missnöjd med att familjens yngsta barn inte längre fick undervisning i ortodox religion. I familjens hemkommun Kyrkslätt hade den svenska utbildningssektorn nämligen tolkat den nya läroplanen så att det är möjligt, eller till och med önskvärt, att alla barn undervisas i religion gemensamt. Tanken är att barnen ska följa egna läroplaner, beroende på religionstillhörighet, men i samma grupp.

Tillsammans med några andra ortodoxa föräldrar har Vuorio kämpat envist för sin sak. Han har varit i kontakt med rektorn, utbildningschefen, Utbildningsstyrelsen, minoritetsombudsmannen och Regionförvaltningsverket. Förra veckan kom Regionförvaltningsverket i Vasa, som har hand om de svenska utbildningsfrågorna, äntligen med sitt utslag i fallet: de delar av lärokurserna som inte till innehållet är lika kan inte undervisas av en gemensam lärare.

– Följande steg är att se hur det blir med undervisningen. Även om skolåret redan har börjat hoppas jag att det ska hända något konkret redan på hösten, säger Vuorio.

Saknar stöd

Jarri Vuorio är speciellt glad över att utlåtandena både från Diskrimine-

ringsombudsmannens byrå och Utbildningsstyrelsen tydligt pekat på missförhållanden i den gemensamma undervisning i åskådningsämnen som införts i Kyrkslätt.

– När en lärare undervisar alla är det inte möjligt för minoritetsbarnen att få det stöd de skulle få om de hade en egen åskådningslärare. Och Utbildningsstyrelsens utlåtande visar tydligt att även om rubrikerna är likadana är innehållet i det stoff som ska undervisas inte likadant för de olika åskådningsarna, säger Vuorio.

Använd de experter som finns

Också **Milena Parland** vid Ad Astra Helsingfors, en förening som stöder skolor i frågor som gäller dialog, mångfald och religion, är nöjd med beslutet.

– Man kan inte hinna med allt som finns i läroplanen om man ska undervisa i tre eller fem olika åskådningsar, det kan ju vem som helst förstå. I praktiken dominerar den lutherska läroplanen.

I Kyrkslätt visade det sig att man undvikit att använda religiösa begrepp som till exempel ”dop” och talat om ”namngivning” i stället.

– Det här beror på okunskap. I skolan kan man lära sig om religioner, men man ska undvika att förkunna.

Klagoskriften till Regionförvaltningsverket poängterar att det i praktiken blivit så att man hittat på ett helt nytt ämne i Kyrkslätt.

– Så kan man inte göra. Det är synd att man inte använt sig av den expertis

DE HÄR korten används i undervisningen i ortodox tro i en skola i Esbo. FOTO: KP-ARKIV/SOFIA TORVALDS

som de här frågorna kräver. Vid Utbildningsstyrelsen ger man råd, säger Parland.

Hon hoppas att beslutet ska leda till att man i kommunerna i god tid vänder sig till experter när man gör upp nya läroplaner i åskådningsämnen.

– En enkel tumregel är att kolla upp om minoriterena själva har hörts.

– Det är viktigt i all undervisning att tänka på att det barn som hör till en minoritet får sin röst hörd. Klimatet i hela gruppen blir bättre när mångfalden bejakas.

Hon påpekar att det är viktigt också för samhällsklimatet att religiösa minoriteter får stöd från skolan.

– De små muslimska samfundet

har oerhört små resurser, det är jätteviktigt att skolan kan ge islam-undervisning som är i samklang med skolans värdegrund och samhället. Det finns inte en chans att göra det på en lektion där olika åskådningsgrupper ska sitta tillsammans om läraren saknar behörighet i islam. Forskning visar att de finländska minoritetsföräldrarna uppskattar den egna religionsundervisningen väldigt mycket, säger Parland.

Religionen är ett eget språk

Maria Björkgren-Vikström, som är sakkunnig inom skolsamverkan vid Kyrkans central för det svenska arbetet, säger att hon förstår tanken med

FÖRETAG SKULDER

Laajasalo skuldsatt upp över öronen

Helsingfors stifts nya biskop **Teemu Laajasalo**s företag har skulder på flera hundratusentals euro. Det framgick förra veckan då Suomen kuvalehti

FOTO: ARKIV/MAY WIKSTRÖM

publicerade en artikel som beskrev Laajasalos misslyckade affärsverksamhet. Laajasalo drev från och med 90-talet fram till 2013 företaget TL Opetus Oy, som erbjöd studenter prepkurser inför inträdesprov till universitet.

I tidningen Kirkko ja kaupunki kallar Teemu

Laajasalo det som hänt ett misslyckande.

– Det kanske ändå är bra att det finns olika slags människor i kyrkan, också misslyckade företagare, säger Laajasalo.

Enligt Suomen kuvalehti har Laajasalos företag skulder på omkring 450 000 euro.

VÅR ERFARENHET - ER TRYGGHET

Med omsorg och omtanke om Er
Begravningsbyrå

Marjamäki

Även gravstenar m.m.

Herrholmsgatan 14, Jakobstad. Tfn 06 723 1730 dygnet runt

Finlands Begravningsbyråers Förbund
auktoriserad begravningsbyrå

REGIONFÖRVALTNINGS- VERKETS BEDÖMNING

På basis av utlåtanden från Utbildningsstyrelsen och Diskrimineringsombudsmannens byrå kom regionförvaltningsverket till att:

De delar av lärokurserna i evang-elisk-luthersk tro, ortodox tro och livsåskådningskunskap som är likadana till innehållet kan undervisas gemensamt av en gemensam lärare.

Det finns betydande delar av lärokursen i respektive åskådningsämne som inte har någon motsvarighet i de andra ämnena eller där infallsvinkeln eller temat är annorlunda.

De delar av lärokurserna som inte till innehållet är lika kan inte undervisas gemensamt av en gemensam lärare. Detta för att religionsfriheten ger elever rätt till undervisning i egen religion eller rätt att avstå från undervisning i annan religion. Elever som representerar en minoritetsåskådningsrisker också att hamna i utsatt position.

För att delar av lärokursen ska kunna undervisas gemensamt måste det tydligt framgå vilka likheter och olikheter det finns i de olika läroplanerna. Hemmet kan inte förväntas undervisa eleven i den egna religionen, utan skolan måste lära ut hela lärokursen.

att olika åskådningsgrupper är tillsammans och att man på det sättet ökar kommunikationen.

– Den nya läroplanen och våra lagar ger möjlighet att vara tillsammans mer än vi gör nu, men inte så att man, som i det här fallet, tar bort läraren i ortodox tro.

Hon påpekar att det är just i lågklasserna 1–6 som barnen ska bygga en bas, en förståelse för den tradition de själva kommer från.

– Är inte en av religionsundervisningens viktigaste uppgifter att lära barnen ett språk? Vad är religionernas bildspråk, vad är traditionernas språk? Man börjar med att lära sig berättelser och traditioner inom religioner. Det är

befängt att säga att alla religioner kan undervisas lika för att samhällslära är lika, som om det var fråga om att lära sig dogmer och inte en kultur.

Hon menar också att det är en jätteutmaning för en klasslärare som inte är specialiserad på ortodox tro att bolla med tre olika läroplaner och garantera att alla i gruppen får lika mycket.

– Det är skolans sak att sköta den utbildningen just för att en kompetent lärare som kan traditionen ska kunna lyfta fram det som behövs för att förstå vårt samhälle, lyfta fram både svaga och starka sidor i den egna traditionen och vid behov också vara kritisk mot den, säger Björkgren-Vikström.

Kyrkslätt skriver om läroplan?

Utbildningschef **Mikael Flemmich** i Kyrkslätt har då Kyrkpressen kontaktar honom inte ännu hunnit sätta sig in i Regionförvaltningsverkets beslut och vill därför inte kommentera det.

Tony Björk, som är ordförande för Svenska förskoleverksamhets- och utbildningssektionen i Kyrkslätt, säger att sektionen antagligen tar ställning till frågan vid sitt möte i slutet av september.

– Läroplanen måste antagligen skrivas om, men jag vågar ännu inte säga någonting om hur utbildningen kommer att te sig, säger han.

DOMPROST MATS Lindgård är bekymrad för vad som händer med församlingens verksamhet och identitet ifall församlingshemmet säljs. FOTO: ARKIV/SOFIA TORVALDS

Beslut att sälja församlingshem oroar i Borgå

FASTIGHETSPLAN.

Svenska församlingshemmet säljs och domkyrkoförsamlingens verksamhet och personal flyttas till finska församlingshemmet – så lyder det utkast till fastighetsstrategi som gemensamma kyrkorådet i Borgå godkände förra torsdagen.

TEXT: EMELIE WIKBLAD

Det beslutsförslagsom kyrkorådet röstade för var nytt så tillvida att den tanke som funnits med i beredningen, om att bygga ett nytt gemensamt centrum för båda församlingarna i Borgå, inte fanns med.

Domprost **Mats Lindgård** är inte glad över hur den preliminära fastighetsstrategin ser ut.

– Jag ser ju inte riktigt hur det skulle vara möjligt att förverkliga det här utan att någon eller båda församlingarnas verksamhet lider av det,

”Om vi inte alls har utrymmen som vi kan kalla egna är jag orolig för vad det betyder för identiteten för domkyrkoförsamlingens medlemmar.”

Mats Lindgård

säger Lindgård.

Någon konsekvensbedömning för verksamheten har ännu inte gjorts.

Verksamhetsutrymmen är också en fråga om församlingens identitet, anser Lindgård.

– Om vi inte alls har utrymmen som vi kan kalla egna är jag orolig för vad det betyder för identiteten för domkyrkoförsamlingens medlemmar, säger han.

De reaktioner Lindgård hittills hört från församlingsmedlemmar har varit bestörta.

Marginella inbesparingar

Lindgård är även kritisk till strategiförslaget ur ett bredare perspektiv, eftersom de inbesparingar det skulle ge är marginella. I förslaget är svenska församlingshemmet den enda större fastighet som säljs. I planeringsarbetet har däremot framgått att samfälligheten borde ge avkall på fler fastigheter för att få ekonomin i skick på längre sikt.

– Jag tycker att vi borde ge avkall på mer fastigheter, men församlingshemmen är viktiga och borde hållas kvar, säger Lindgård.

Strategin går nu vidare till båda församlingarna som ska ge sina utlåtanden.

– Vad jag förstår borde också de anställda ges möjlighet att uttala sig eftersom det är en förändring som också berör dem, säger Lindgård.

Det slutliga beslutet fattas av gemensamma kyrkofullmäktige.

VAL ÄRKEBISKOP

Kantola joker, de flesta funderar

Den första kandidaten som meddelat att han ställer upp i ärkebiskopsvalet är riksdagsledamoten **Ilkka Kantola**. Kantola, tidigare biskop i Åbo ärkestift, har

en stödgrupp på omkring trettio personer bakom sig.

Kantola avgick som biskop 2005 efter en omskriven skilsmässa. 2007 ställde han upp i riksdagsvalet på socialdemokraternas lista och blev invald.

Ilkka Kantolas efterträdare på biskopsstolen i Åbo, 64-åriga **Kaarlo Kal-**

liala, har meddelat att han inte ställer upp i ärkebiskopsvalet. Tidningen Kotimaa har ringt runt till de sittande biskoparna. Största delen av dem meddelar att de överväger kandidatur. **Björn Vikström** säger att han följer med läget och vill ännu inte ge något defini-

tivt svar. Fältbiskop **Pekka Särkiö** (54), säger att han kandiderar endast om ingen annan motsvarande kandidat ställer upp. Esbo stifts **Tapio Luoma** (55), S:t Michels stifts **Seppo Häkkinen** (59), Kuopio stifts **Jari Jolkkonen** (47) och Tammerfors stifts **Matti Repo** (58) säger sig

alla överväga kandidatur. Uleåborg stifts biskop **Samuel Salmi** (66) och Lappo stifts biskop **Simo Peura** (60) ställer inte upp. Även professor **Jaana Hallamaa** och **Kaisa-mari Hintikka**, Lutherska världsförbundets biträdande generalsekreterare, har nämnts som möjli-

ga kandidater i valet.

Kraven för att få ställa upp är att man är vigd präst i evang-elisk-lutherska kyrkan och att man ställs upp av en valmansförening på minst 30 personer med rösträtt i valet.

LIBANON. Status: "It's complicated". 6 miljoner medborgare, 1,5 miljoner flyktingar, 18 trosinriktningar trängs på en smala remsa längs Medelhavet. Närhistorien ger dem inget annat alternativ än att få ihop det hela.

I Libanon rymms det alltid lite, lite mer

TEXT: MAY WIKSTRÖM

FOTO: ANDERS WIKSTRÖM

Den ensamma mannen har stannat mitt i det bländvita solgasset på marmorplattan utanför Mohammad al-Amin-moskén, Martyrplatsen. Han står länge framför de mördade livvakternas gravmonument. Var han en kollega? En vän? En bror? En mördare?

Livvakterna jobbade för premiärminister Rafiq Hariri år 2005 när en bomb svepte över tjugo människor in i döden. Attentatet och vem som låg bakom det utreds fortfarande på FN-nivå.

Ett samhällsnät av nära relationer

En avsats högre upp vilar livvakternas uppdragsgivare själv. Premiärminister Rafiq Hariri är arkitekten bakom återuppbyggnaden av det totalförstörda Beirut. Det var ett arbete som han organiserade genom det börsnoterade bolaget *Solidere*. Bolaget grundades år 1994 när det förödande inbördeskriget var över. Då var just den lösningen kanske den enda möjligheten. Den politiska statsapparaten var lamslagen och låg också i spillror.

Men det finns alltid två sidor. Det ses inte med blida ögon att Hariris egen familj var och är betydande aktieägare. "Stop Solidere!" skriker ett protest-lakan på en av byggnaderna nere vid stranden. I den känsliga religiösa maktbalansen frodas rykten om sunnitiska intressen. Innan Hariri dog drev han fram bygget av den stora sunnimoské vid vars fot han ligger – också det skedde via samma bolag, i egenskap av statsminister. Kostnaderna betalade han privat. Arkitekturen är ottomansk, vald av initiativtagaren själv. Stenen kommer från Saudiarabien. Libanon är politiska intriger. Nepotism, oberoende av klan och tro. Våld.

Det sköna förflutna. Märk: förflutna. "Här på *La Corniche* kan ni se lite av Beirut före kriget. Vi älskar den. Den är ett smalt område där libaneserna kan promenera, umgås, andas. Titta, där ser ni en av de vackra villorna, så som de såg ut då, när Beirut var glamoröst!" berättar guiden Michelle lyriskt när bussen sniglar sig ner mot stranden.

Vi tittar. Ett ganska sjabbigt hus ligger inklämt mellan de blänkande hotellfasaderna. Med lite fantasi ser vi storheten. Kanske. Så många bilder, som inte längre finns.

Elegansen. "Ska ni till Libanon",

LA CORNICHE är ett rudiment av en tid när Beirut var Mellanösterns Paris, med strandpromenad och aristokratvillor. I den täta bebyggelsen är den ett välbehövt vardagsrum för Beirutborna.

suckar den iranska frisören i östra Hel-singfors. "Där bor Mellanösterns vackraste kvinnor." Det sägs att orsaken till att oljeshejkernas söner ofta studerar på renommerade kristna skolor i Libanon inte bara har med de akademiska meriterna att göra. "De visste inte vart de skulle titta när de kom till oss", fnissar en armenisk-libanesisk väninna.

Libanon: De frigjorda, kristna, västerländska kusinerna mitt i den muslimska världen.

Fördomarna. Verkligheten. Eller ska man säga verkligheterna?

Det finns så mycket som är mångbottnat, splittrat och ambivalent i den trångboddna staten vid Medelhavets kust. Gräver man ett lager ner där man står ligger det nya skikt därunder – precis som i verkligheten. Nya civilisationer byggs fortlöpande bokstavligen över de föregående. Arkeologerna får några veckor på sig att kartlägga tusen-åriga kulturer som råkar komma i dagen, innan asfaltmaskinerna rullar in.

Komplexiteten gör Libanon till ett fascinerande land. Ifall man inte rätt och slätt nöjer sig med klimatet och maten.

Politisk makt sorteras enligt tro

Är Libanon en kristen stat? Frågan är ... komplicerad. Ja, naturligtvis, i kraft av sin historia – svarar troligen de kristna libaneserna. Ja, i kraft av systemet – replikerar kanske de religiösa kollektiven av libanesiska sunniter, shiiter, druser

"Gräver man ett lager ner där man står ligger det nya skikt därunder – precis som i verkligheten, där nya civilisationer bokstavligen byggs över de föregående."

mit överens om att bland annat minska antalet valdistrikt. Men kritikerna är besvikna över att andra reformförslag uteblev. Det blev ingen könskvotering som skulle ha breddat kvinnornas andel. Röstningsåldern är fortfarande 21 år i stället för det önskade 18.

Hjärta för dem som står utanför

Drygt 35 kilometer norr om Beirut ligger Byblos. Hamnstaden finns med på UNESCO:s världsarvslista och tävlar om titeln världens äldsta stad. Här köpte och sålde de skickliga sjöfararna fenicierna sina varor från hela Medelhavet. Före dem gjorde stadens papyrushandlare sig kända som "byblierna" – från papyrusens grekiska namn, biblos. Byblos tar också äran åt sig som alfabetets födelseort. Feniciernas adapterade skrift influerade både det grekiska och hebreiska alfabetet.

Här bor **Nahla Kroell**. Hennes liv är en typisk libanesisk berättelse: Hon är född och uppvuxen några kilometer härifrån. Utflyttad till USA, där hon tillbringat sitt vuxenliv. Gift med en amerikan. I dag jobbar hon som lärare och volontär bland flyktingbarnen i Byblos. Alfabetiseringen går vidare, och det är nödvändigt. De libanesiska skolorna kör i dubbla skift för att kunna undervisa både libanesiska barn och alla de flyktingbarn som strömmat in under kriget i området. Lärarna räcker inte till, därför skjuter också obehöriga krafter till sin hjälp. Nahla Kroell har bland annat jobbat som redaktör för den arabiska utgåvan av *Reader's Digest*.

– Jag har ju ingen utbildning för det här och var orolig över hur jag ska klara det, säger hon. Men det är så roligt!

Hon visar ivrigt bilder från sin klass, temadagar, projektarbeten. Teckningar som barnen har gjort till henne.

Föräldrarna är ibland muslimer från rurala orter och tydligt oroliga för vad deras barn ska möta. Då får de komma med och se vad skolan går ut på, det hjälper. Samtidigt sörjer Nahla Kroell över de svåra odds eleverna har.

– Den här pojken, han är så smart! Å, jag önskar verkligen att han skulle få gå vidare, suckar hon när hon bläddrar bland sina foton.

Generöst? Visst, och i jämförelse med kall europeisk flyktingpolitik en skopa bibliskt glödande kol. För ett land där mångfalden format dess historia finns uppenbarligen inget annat alternativ än att balansera vidare mot framtiden med samma mångfald.

NAHLA KROELL undervisar flyktingbarn i de lägsta klasserna.

och andra religiösa riktningar. Libanon har 18 erkända religiösa grupper – och då räknas inte de som kommit in med flyktingströmmarna med.

Det nuvarande politiska systemet bygger på en framförhandlad lösning i slutet av åttio-talet som kallas Taifavtalet.

Avtalet fördelar den politiska makten mellan religionerna enligt en nationell pakt från 1948: både 128 sitsarna i parlamentet och i den högsta ledningen. Presidenten är alltid kristen maronit. Premiärministern är alltid sunni. Parlamentets talman är shia.

Överenskommelsen upprätthåller en fred mellan fraktionerna. Men det är en skör tråd. För det första baserar den sig på en folkräkning från 1932. Den är utdaterad för länge sedan och alla vet men blundar, mer eller mindre frivilligt:

– Den är vår grundval. Det skulle bli väldigt svårt politiskt att göra en ny folkräkning. Den skulle leda till en nationell kris, säger guiden Michelle skenbart oberörd innan hon övergår till att tala om feniciernas arv.

Nyligen godkände ändå parlamentet en ändring av vallagarna för att avvärja det politiska dödläget. Det som har gjort att landet helt enkelt inte lyckats ordna nya val, trots att parlamentet nu sitter fjärde året på övertid.

Som det nu ser ut blir det parlamentsval nästa år i maj. Efter en segsliten debatt har de olika parterna kom-

VÄRLDENS ÄLDSTA? Byblos hör till de städer som tillskrivs titeln "världens äldsta stad". Den har varit kontinuerligt bebodd sedan 5000 f.Kr. Hamnen är fenicisk.

FÅGEL FENIX. Trasigt, men nitiskt på gång med återuppbyggnaden.

SYNLIGA KRISTNA. Libanon har den högsta koncentrationen av kristna i Mellanöstern. Maroniternas inflytande är stort, ekonomiskt, politiskt och kulturellt. Här en glad dopfest i S:t Charbel.

ST CHARBELKLOSTRET ligger högt ovanför Byblos. Många libaneser vallfärdar hit.

PRESENTATION

Porträtt av
en hjälpare

Hur hittar man ett kall och en yrkesidentitet?

Det är den frågan den färska boken *Diakonissan Karin – mitt i människovimlet kretsar kring*.

Boken är en porträtt av **Karin Salenius**, diakonissa i Johannes församling i Helsingfors. Bokens redaktör **Benita Ahlnäs** har tillsammans med Salenius nystat fram en berättelse om livsval, vändpunkter och en mognande yrkesidentitet. Här berättas om barndomens influenser, om arbetet vid Ekåsens sjukhus och sedan beslutet att fullfölja diakonistudierna och hitta fram till drömjobbet.

Bokens intressantaste bitar är de där Karin Salenius själv får komma till tals, till exempel det parti där hon med egna ord redogör för arbetet med en sorgegrupp och med själavårdsklienter.

Helheten ter sig något splittrad och liknar snarare en festskrift än en biografi – med tanke på det brokiga materialet som består av allt från examensarbetet i diakoni till artiklar om resor och utfärder. Bitvis känns bokens fokus oklar – är det Karin Salenius som står i centrum, eller diakonijobbets utmaningar?

Boken är ett beställningsverk av Tore och Herdis Modeens stiftelse, som också står bakom två andra porträtt som Benita Ahlnäs skrivit, nämligen en bok om **Karin Allardt Ekelund** och en om prästen **Päivikki Ahonen**.

Benita Ahlnäs sammanfattar böckernas gemensamma nämnare så här: De handlar om starka och målmedvetna kvinnor som gått utanför sina egna bekvämlighetszoner för att kunna förverkliga sina drömmar enligt den gyllene regeln.

■ SOFIA TORVALDS

Om att dö och om att leva

TEATER. Hur gick det med Lasarus efter att Jesus uppväckte honom från döden? Det här utreder gruppen Grus Grus Teater i en föreställning vid Åbo svenska teater.

TEXT OCH FOTO: SOFIA TORVALDS

En man, Lasarus, ligger livlös i en kista. Hans systrar Marta och Maria pysslar om honom: läser Bibeln, försöker få honom att dricka något ur en mugg. Men han vänder bort sitt huvud. De läser, torkar damm, fuktar ömt hans ansikte med en trasa. Deras rörelser blir snabbare, allt mer irriterade.

Men inte ens när frustrationen verkar förvandlas till besviket löje vaknar

han upp. Är han död? Eller lever han?

Den här scenen spelas upp i *Evangeliet enligt Lasarus*, som får sitt uruppförande på Åbo svenska teater i **Ishmael Falkes** regi den 8 september. Manus har skrivits av Falke och en av skådespelarna, **Sofia Molin**.

Tanken att göra något av Bibelns Lasarusberättelse väcktes när Molin läste den ryska författaren **Leonid Andrejevs**

novell *Lasarus*. I novellen är den återuppväckta Lasarus fruktansvärt förvandlad av sina dagar i graven, han bär med sig döden på ett sätt som sprider skräck i hans omgivning. Idén att följa med Lasarus (eller Lasaros, som han heter i Bibel 2000) efter återuppväckandet fick större aktualitet när Sofia Molins egen pappa fick hjärtstillestånd under generalrepetitionen av en pjäs hon medverkade i.

– Ambulansen kom snabbt, men pappa var kliniskt död i nästan en halv timme, och det var ett mirakel att han överlevde och återhämtade sig.

Hon påpekar att det finns stora förväntningar på en människa som mirakulöst återvänder till livet.

– ”Nu har du fått en andra chans”, tänker man. Och så blir det en besvikelse om den som återvänt inte alls ändrar

LASARUS SYSTRAR tar hand om sin bror, halvt levande, halvt död. (Sandrina Lindgren till vänster och Sofia Molin till höger.)

En mor, en far, en son

BOOK

White Monkey

Författare: Adrian Perera
Förlag: Förlaget (2017)

Ni vet de där sista femton minuterna på jobbet en fredag eftermiddag, då dagens verk är utfört och timvisaren redan passerat halvfem.

Kanske väljer man att ännu reda upp i en pappershög, kanske letar man i skrivbordslådan efter bortglömd choklad. Det är osannolikt att man tar man itu med nästa veckas projekt och öppnar en av de böcker som ligger på ens arbetsbord.

Om man ändå gör det, och om det råkar vara **Adrian Pereras** diktsamling

White Monkey som ligger överst på skrivbordet spelar det ingen roll att magen kurrar, att färjan snart går och att augustisolen värmer genom fönstret, för redan de första dikterna tar en med till en annan plats.

Debutanten Perera, Arvid Mörne-vinnare 2016, skriver om en mor från Sydostasien, om en far från Finland och om en son, vilisen i bägge världar. Perera är kortfattad, han brer inte ut sig i onödan. Han ger lä-

saren bara exakt så mycket som behövs för att ögonblicksbilderna ska vakna till liv. Han skriver om en mor som stiger ut ur en bil i en främmande vintervärld och som håller ut kryddor i vasken, om en far som skivar korv på knäckebröd, om en son som älskar och skäms.

Det här är sjuttio sidor dikt om en befolkning som intalar sig själva att de inte ser färger men som gång på gång bevisar motsatsen. I den meningen är detta en

politisk diktsamling och en uppgörelse med det Finland där allt som inte är mjölkvitt betraktas med skepsis.

Perera har uttryckt att han primärt inte skrivit ett självbiografiskt verk, även om det ligger nära till hands att läsa hans debut som ett sådant. För smärtan han skriver om är inte fiktiv; den går att ta på, den luktar och den känns. *White Monkey* är en utmärkt samling dikter.

■ CHRISTA MICKELSSON

”Det känns orättvist att kräva att man ska vara upplyst och perfekt bara för att man blivit återuppväckt.”

Har arbetet med den här uppsättningen ökat eller lindrat er egen rädsla för döden?

– Jag tror att min fascination för döden har ökat. Vi har jobbat med en docent i biologi, och att närma sig döden ur ett vetenskapligt perspektiv har känts nytt och spännande, säger **Sandrina Lindgren**, som står på scen tillsammans med Sofia Molin.

Ilari Säaksjärvi, docent i djurvetenskap, har varit en del av arbetsgruppen och manuset är skrivet delvis utifrån fakta som han bidragit med. Säaksjärvi är specialiserad på spyflugor och hjälper också polisen då det till exempel gäller att lista ut när och var någon dött.

Men även om föreställningen alltså också ger sig in på vad som händer en död kropp försäkrar arbetsgruppen att åskådarna inte behöver vara rädda för att drabbas av obehag.

– Vi behandlar frågorna så humoristiskt och distanserat att det inte finns mycket av det äckliga kvar.

De har inte skrivit pjäsen i syfte att utmana någon, snarare för att få oss att tänka på var våra gränser för liv och död går.

Är det en komedi? En tragedi?

– Vi kallar pjäsen en förruttnelsefest, säger Molin.

Och vad tror ni att händer efter att vi dör?

– För mig lätt att acceptera att jag inte vet. Jag frågar mig snarare: finns det liv före döden? Lever jag på riktigt? Använder jag på riktigt alla möjligheter att leva, eller är jag en zombie som bara följer mönster? Fattar jag rätta beslut? För mig är de frågorna större, säger Ishmael Falke.

Sofia Molin säger att hon ofta kämpar med tanken att det på något vis är bråttom med att leva.

– Så jag säger till mig själv: lugna ner dig, försök leva mindre, ta mindre plats.

– När jag tänker på döden tänker jag på att födas, men baklänges, säger Sandrina Lindgren.

Och skulle Sofia Molins pappa, som fick hjärtstillestånd senast när han såg en av hennes föreställningar, våga komma och se den här?

– Han har skojat och sagt att det är bäst att inte komma på mina föreställningar längre. Så jag vet inte, svarar hon.

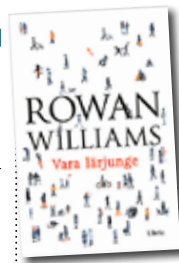
Evangeliet enligt Lasarus spelas på Åbo svenska teater 8.9, 9.9 och 15.9 2017.

En liten pärla till bok

BOK

Vara lärjunge

Författare: Rowan Williams
Förlag: Libris 2017

Den brittiska teologen, poeten och emeritusbiskopen **Rowan Williams** färskas bok *Vara lärjunge* är en uppföljare till hans fina, lilla bok *Vara kristen*. Man kan tycka att det är lätt att plocka ihop en bok så här: samla tal och föredrag Williams hållit i olika sammanhang och sätta dem inom pärmar. Men boken känns inte alls hafsig och framför allt inte lättuggad.

På drygt 90 korta sidor skriver Williams om centrala begrepp i den kristna efterföljelsens värld, sådana som tro, hopp och kärlek, förlåtelse, helighet och självkännedom. Styrkan i Williams texter är att de känns inte bara genomtänkta utan genomlevda.

En av de bilder av lärjunga-skap som Williams presenterar är bilden av fågelskådaren. Liksom fågelskådaren ska lärjungen försöka uppnå en nivå av medvetenhet som innebär att man sitter stilla, samlad och uppmärksam, inte spänd eller orolig, i vetskap om att man befinner sig på en plats där något alldeles speciellt plötsligt kan visa sig i synfältet.

Jag älskar den här bilden av bön som fågelskådning, för den känns så sann. Alla som någonsin bett vet att det är just så: ibland sitter du i regnet en hel dag utan att något särskilt händer. Vad Williams skriver om är precis samma sak som kyrkofärderna, kristna tänkare och erfarna kristna predikat i snart två tusen år, att man måste praktisera den stilla vak-

samhet som krävs för att man ska se ljuset bryta fram. Han gör det också tydligt att den kristna efterföljelsens väg ofta är förbryllande, att den snarare rör sig från förståelse mot tro än tvärt om. ”Tro som pålitlig relation är något annat än tro som metod med färdiga förslag, eller tro som tilltro till min egen förmåga att bemästra sanningen. Det är mycket mer en tilltro till att jag kan bli styrd av sanningen, att jag kan bli kvarhållen även när jag känner att jag inte kan hänga i eller hålla fast”, skriver han.

Till mina favoritpartier i den här boken hör texten om självkännedom. Här kommer Rowan Williams med konkreta råd. Det handlar om inget mindre än att upprätthålla ”livet i Anden” under press – det vill säga precis det bekymmer som jag och alla andra kristna jag känner ständigt kämpar med, att i vardagens motgångar bevara ett avstånd till de egna känslorna och instinkterna, den egna sinnesrörelsen som på ett ögonblick tar över alla reaktioner. Jag påstår inte att jag nu vet precis *hur* jag ska göra, men jag börjar ana mer av teorin bakom.

Det här är en bok att läsa många gånger, långsamt, att ha på nattduksbordet och vägra låna ut till vänner. Den är enkel, men otroligt djup. Den lämpar sig för vem som helst som intresserar sig för kristen tro. Det är få kristna författare som jag läst med samma behållning.

■ SOFIA TORVALDS
ROWAN WILLIAMS är efterfrågad föreläsare och författare, just nu föreståndare för Magdalene College i Cambridge.
FOTO: LIBRIS FÖRLAG

på sitt liv. Det känns orättvist att kräva att man ska vara upplyst och perfekt bara för att man blivit återuppväckt.

Har vi rum för så mycket liv?

Pjäsen om Lasarus utspelar sig inte i ett bibliskt Betania, utan i en miljö som är mer modern. Medan Bibelns blick är riktad på Jesus och Lasarus lämnas åt sitt öde efter uppvaknandet följer pjäsen med vardagen i ett hem med en man som varit död men nu lever. Eller lever han? Var går egentligen gränsen mellan liv och död?

– Döden är ett intressant tema i vår tid. Hur behandlar vi den? Å ena sidan försöker vi leva allt längre, men å andra sidan är vår värld i fara, vi har stora problem, den ekologiska situationen är hemsk. Varför ska vi vara odödliga om vi inte kan ta hand om det liv vi le-

ver just nu? Det är ett viktigt tema att diskutera för alla, säger regissören och dockteaterartisten Falke.

Dödens fysiska attribut väcker kollektivt äckel hos oss.

– Men tanken ”någon gång kommer jag att dö” är också stimulerande, säger Molin.

Vi står maktlösa

Sofia Molin påpekar att de flesta religioner säger något om vad som händer oss efter döden, men själva döden är något vi inte kan kontrollera eller säga så mycket om.

– Döden är något vi inte har makt över. Ingen har makt över den. Den går att städa undan, men den går inte att kontrollera. Vi kan köpa en ny bil för att hålla den på avstånd, eller mediciner. Men ändå existerar den.

PÅ TVÄREN EMELIE WIKBLAD

Det är okej att inte hitta själv

Jag brukade vara skeptiskt till att använda GPS för att hitta fram. Det kändes li-

te fusk att ha den där pricken som berättade var jag fanns på kartan. Sånt blir man ju lat av, tänkte jag.

Vad händer sedan när apparaten tappar kontakten eller strömmen tar slut? Eller om programmet har en löjlig uppfattning om vilken väg som är den bästa?

Det har kanske med någon slags stolthet att göra. Inte behöver jag någon som berättar hurudana val jag

ska göra. Tacka vet jag en riktig karta, med höjdkurvor, stenar, åkrar och byggnader. Där kan jag åtminstone själv bedöma var jag befinner mig. (Det märks kanske att jag är uppvuxen i en släkt med orienterare.)

Med GPS försvinner ju allt nöje i att planera en resa,

kolla upp rutten, vägar och nummer, följa skyltar och improvisera när du missat en sväng och kört fel.

Eller, nja, det där sista var väl kanske aldrig speciellt roligt.

En karta är bra så länge du vet var du är och följer den planerade vägen. Men när

något går fel och du tappar bort riktningen kan det vara svårt att få fäste igen.

Då skulle det ändå vara ganska trevlig med en sådan där GPS-prick som berättar var du är, vart du är på väg och vilken väg som är den bästa. (Varning för gropar och undantagsrutten, det

kommer några vägarbeten under den här resans gång.)

Jag har kommit fram till att det är helt okej att inte alltid hitta vägen själv. Skulle GPS:en någon gång tappa kontakten har jag märkt att det hjälper att sakta ner lite och vänta in signalen. För den finns nog där.

Dammfritt på kyrkhelgen

KYRKHELG. I september ordnas kyrkhelgen för tionde gången i Karleby.

TEXT OCH FOTO:
JOHAN SANDBERG

Kyrkhelgen är en de största årliga samlingarna i stiftet vad gäller antalet deltagare. Man räknar med att 1 200 personer bänkar sig i stadskyrkan på lördagskvällen. De flesta är österbottningar, men varje år kommer deltagare från södra Finland och Sverige.

Kyrkhelgen ordnas under vecksoludet den 15-17 september. Numera står tolv olika inomkyrkliga väckelse- rörelser och föreningar i Svenskfinland bakom arrangemanget.

– Visst måste man beakta de olika arrangörsföreningarnas traditioner. Under de första kyrkhelgerna tog vi mycket mera hänsyn till varandra än vad vi gör idag, säger **Jan Nygård**, kaplan i värdförsamlingen Karleby svenska.

UNDER KYRKHELGEN kommer Gabriel Jansson och de andra barnen att ha ett eget Kyrkhelgsprogram. Bakom honom arrangerarna från vänster Max-Olav Lassila, Niklas Snellman, Albert Häggblom, Mona Byskata, Leon Jansson, Jan Nygård, Håkan Björkström, Bodil Sjöberg, Jessica Sundqvist, Lisette Nygård och Tom Nygård.

Han försäkrar att arrangemanget trots allt skett i bästa samförstånd under alla åren.

– I och med att kontaktytan blivit större har vi lärt av varandra och kanske lyck-

ats sudda ut en del fördomar, säger **Albert Häggblom**.

Max-Olav Lassila nämner den musik som spelas idag som något som inte va-

rit tänkbart för nio år sedan.

Nytt för i år är lördagens programupplägg. De allmänna mötena ska tolkas till arabiska och farsi. Seminarierna tar upp aktu-

ella och brännbara teman. Också reformationsjubileet uppmärksammas i programmet. Bland årets talare och seminariehållare hittas bland andra **Espen Ottosen**,

Hans Jönsson, Päivi Räsänen och Majlis Janatuinen.

I år har man också satsat på barnen. För dem ordnas ett eget kyrkhelgsprogram.

Kyrkhelgen gör ingen hemlighet av att bygga på en klassisk kristen tro. Den linjer håller också i år.

– Jag vill inte kalla den konservativ, säger **Tom Nygård**. Här finns inget som vi med all makt försöker konservera för konserveringens skull. Vi står för en klassisk bibelsyn och kristendom som burit kristenheten från början. Man drar inte på sig damm här utan man är delaktig i en ständig förnyelseprocess.

Kyrkhelgen vill vara ett komplement till de övriga befintliga samlingarna i stiftet dit alla ska känna sig välkomna.

– Det är roligt att märka att folk kommer då man bjuder ut klassisk tro på ett fräscht sätt, säger Jan Nygård.

Förutom deltagarna är över tvåhundra personer engagerade i det praktiska arrangemanget.

– För att rekrytera dem har vi i år vänt oss till grannförsamlingarna, säger **Lisette Nygård**. Vi har också satsat på att rekrytera unga personer.

Mixa & Matcha

FRÅGESPORT. Mixa och matcha dina kunskaper i Kyrkpressens frågesport. Vår tävlande den här veckan är Marko Reinikainen. Konstruerad av Jesper von Hertzen.

MEDTÄVLARE: MARKO REINIKAINEN

Namn: Marko Reinikainen.

Ålder: 51.

Yrke och/eller titel: Marinbiolog.

Hemort: Raseborg.

Favoritmat och -dryck: Paella och torr Chardonnay.

Lyssnar helst på: Min son Simon Zion.

Rekommendera en bok!: *Turms den odödliga* av Mika Waltari.

Skulle vilja resa till: Australien är väl ganska uppenbart. Har varit på Tasmanien men aldrig på fastlandet.

Tråkigaste sysslan hemma: Det är nog dammsugning.

Min åsikt om frågesporter: Det är jätteroligt.

Höjdpunkt från den gångna sommaren: Det skulle säkert vara resan till ett naturskyddsområde i Estland, nära Haapsalu.

Om jag vore en biblisk person skulle jag vara: Paulus.

Slogan eller motto: Man ska inte planera för mycket för det blir ändå aldrig som man planerat.

FRÅGESPORTSRESULTAT: 15/25

FORMEL 1-FÖRARE & FORMEL 1-STALL

a) Daniel Ricciardo	1) Ferrari
b) Valtteri Bottas	2) Renault
c) Nico Hülkenberg	3) Red Bull
d) Felipe Massa	4) Williams
e) Kimi Räikkönen	5) Mercedes

Resultat: 5/5

MÅNGFALDIGA KVINNLIGA FINLÄNSKA MÄSTARE & FRIDROTTSGREN

a) Hanna Grobler	1) Höjdhopp
b) Heli Koivula-Kruger	2) Sjukamp
c) Sanna Kämäräinen	3) Tresteg
d) Tiia Hautala	4) Diskus
e) Merja Korpela	5) Slägga

Resultat: 2/5

STÄDER I AUSTRALIEN & UNGEFÄRLIGT LÄGE I LANDET

a) Perth	1) Sydöstra delen av Australien
b) Melbourne	2) Sydvästra delen av Australien
c) Alice Springs	3) Mellersta delen av Australien
d) Cairns	4) Nordöstra delen av Australien
e) Darwin	5) Norra delen av Australien

Resultat: 1/5

METALLISKA GRUNDÄMNER & STÖRSTA PRODUCENTLÄNDER

a) Nickel	1) Chile
b) Koppar	2) Mexiko
c) Silver	3) Sydafrika
d) Litium	4) Australien
e) Platina	5) Filippinerna

Resultat: 2/5

MÅNADER & PÅSTÄENDEN

a) Februari	1) Har fått sitt namn efter en romersk fältherre
b) Mars	2) Har fått sitt namn efter en romersk kejsare
c) Juli	3) Har fått sitt namn efter den romerske stridsguden
d) Augusti	4) Har fått sitt namn efter en etruskisk gud
e) December	5) Har fått sitt namn efter en siffra

Resultat: 5/5

SVAREN:
Månader & Påståenden: a-4, b-3, c-1, d-2, e-5
a-5, b-1, c-2, d-4, e-3
Metalliska grundämnen & Största producentländer:
b-1, c-3, d-4, e-5
Städer i Australien & Ungefärligt läge i Australien: a-2, gen: a-1, b-3, c-4, d-2, e-5
Mångfaldiga kvinnliga finländska mästare & Fridrotts-
F1-förare & F1-stall: a-3, b-5, c-2, d-4, e-1

UR EVANGELIET

"En god människa tar fram det som är gott ur sitt goda förråd, och en ond människa tar fram det som är ont ur sitt onda förråd."

Läs mera i Matt. 12:33-37.

OM HELGEN

Seende ögon

Människan är skapad för att prisa Guds namn. Synden hindrar henne att göra det, men Jesus kan ge oss seende ögon, hörande öron och en tunga som prisar Guds gärningar.

Jesu gärningar vittnar om hans kärlek och om hans makt att hjälpa människor i nöd.

RUNT KNUTEN

"Kvinna i Guds värld."

Brunch för kvinnor tillsammans med Febe Westerlund i Jakobstads församlingscenter sö 10.9 kl. 10.30.

10 ÅR!

Kyrkhelg i Karleby

15-17 september 2017

Espen Ottosen, Hans Jönsson, Päivi Räsänen, Henrik Perret, Leif Nummela, m.fl.

Se fullständigt program på www.kyrkhelg.fi

Arr.: Ett tiotal inomkyrkliga väckelseföreningar, organisationer och föreningar i Svenskfinland samt Karleby svenska församling

INSIDAN

Ansvarig redaktör:
Erika Rönngård,
040 831 6614,
annons@kyrkpressen.fi

Annonsera i Kyrkpressen!
Ludvig Andersson 044 050 3020, ludvig.andersson@kyrkpressen.fi
Jonny Åstrand 050 092 4528, cjcenter@malax.fi
Kyrkliga annonser: 040 831 6614, annons@kyrkpressen.fi

BETRÄKTELSEN BORIS SALO

FOTO: JOHAN SANDBERG

Helande ord

SÖNDAGENS TEXTER talar om Jesus som den som helar och om ordens betydelse. Vad är då naturligare än att ta in Jesus sju ord på korset? De ord en människa uttalar före sin död har ju ett speciellt värde. Jesus sju ord på korset har mycket att ge oss personligen och i relation till andra.

Omsorgens ord: "Se din mor, se din son." Ord av omsorg, empati, tröst och uppskattning frigör oxytocin, de goda hormonerna i kroppen.

Svaghetsens ord: "Jag törstar." All inre tillväxt börjar med ärlighet och äkthet. Gemenskap växer inte i duktigheten utan när vi vågar vara svaga inför varandra.

Ångestens ord: "Min Gud, min Gud, varför har du övergivit mig." Eftersom Jesus genomlevt ångesten och övergivenheten är han hos oss i vår. Och därför undviker vi inte andras rop om hjälp.

Förlåtelsens ord: "Fader, förlåt dem." Förlåtelsen förvandlar, det finns ingen annan livsväg – allt annat är bara förlängd destruktivitet.

Hoppets ord: "Idag ska du vara med mig i paradiset." Utan hopp stannar hjärtat. Orden till mördaren anger att det inte finns några hopplösa fall eller situationer. Det finns alltid "den tredje dagen".

Överlåtelsens ord: "I dina händer överlämnar jag min ande." Att överlämna sig själv är svårt, men viktigt. Det vet alla som genomgått en operation. Varje kväll vi går till vila är en överlåtelseakt och övning inför den egna döden.

Segerropet: "Det är fullbordat." Jesus bevarade sin integritet in i det sista. Det finns därför en kraft att leva av också i smärtan. Därför att Jesus segrat.

■ BORIS SALO

Boris Salo är präst, författare och föreläsare och gillar bland annat Alphakursen skarpt.

Just nu är han fortfarande fascinerad över hur oxytocin frigörs i kroppen via goda ord, men också allvarligt medveten om att stresshormonerna aktiveras när orden inte är goda.

Hans tips: Memorera något ord av Jesus idag och bli förvånad över dess helande kraft.

#bönetwitter

Gud, hjälp mig att både ge välsignelse och ta emot välsignelse. Skydda mig så att jag inte skadas av någon eller skadas av någon.

Följ Kyrkpressens bönetwitter på sökordet #bönetwitter. Veckans tweet är skriven av Boris Salo.

HELGENS TEXTER

FÖRSTA LÄSNINGEN
Ordspr. 18:4-8, 21

ANDRA LÄSNINGEN
Jak. 3:2-12

EVANGELIUM
Matt. 12:33-37

Trettonde söndagen efter pingst. Temat är "Jesus vår helare".

PSALMFÖRSLAG

174, 482, 892, 830 (N).

Psalmerna är valda av Dag-Ulrik Almqvist.

KLARSPRÅK

Ulv i fårakläder är ett uttryck som härstammar från Bergspredikan som vi kan läsa i Matteusevangeliet sjunde kapitel. Jesus varnar där för "de falska profeterna som kommer till er förklädda till får men i sitt inre är rovlystna vargar".

I tidigare översättningar av Bibeln använde man det äldre ordet ulv. Uttrycket *ulv i fårakläder* handlar alltså om någon som framställer sig i god dager men har onda avsikter.

KALENDERN 1-7.9

DOMPROSTERIET

■ **BORGÅ**
SÖ 3.9 kl. 10: MÄSSA i Svartbäck-Spjutsunds skärgårdskyrka, Johanna Björkholm-Kallio, Tollander
KL. 12.15 obst: HÖGMÄSSA i domkyrkan med diakonvigning och ungdomsarbetsledare, Björn Vikström, Smeds, Eisentraut-Söderström, Helenelund, Cornicines Borgeois, Ove Blomqvists gudstjänstgrupp, Nina Fontell.
KL. 18: SKIVRELEASKONSERT i Lilla kyrkan av Teppo Salakka på kontra-altklarinet

■ **LAPTRÄSK**
SÖ 3.9 kl. 12: Högmässa i kyrkan, Anita Widell, JE
on 6.9 kl. 13.15-14: Barnklängen övar i församlingshemmet, JE. Obs! Ny tid!
to 7.9 kl. 13: Andakt i Servicehuset, SL, JE
to 7.9 kl. 14: Missionskretsen i församlingshemmet, Carita Illman, SL

■ **LILJENDAL**
lö 2.9 kl. 10.30-12.30: Nappeklubben i Mariagården, GN, Marina Andersson
lö 2.9 kl. 17.30: Cellis i Mariagården
sö 3.9 kl. 10: Högmässa i kyrkan, Anita Widell, JE
ti 5.8 kl. 10: Vuxen-barn i Mariagården, GN
on 6.9 kl. 18: Tjejharmonik i Prästis. Obs dagen! Bebban Reinholm-Saarinen, Nea Westerholm
to 7.9 kl. 9.30-11: Öppet Café i Annagården, GN

■ **LOVISA**
SÖ 3.9 kl. 10: Högmässa i kyrkan, af Hällström, Tollander
SÖ 3.9 kl. 15: 4-årskalas för alla som fyllt eller fyller 4 i år, församlingshemmet
Må 4.9 kl. 18: Samkristet förbönsmöte i församlingshemmet lilla sal (OBS, Platsen!)
Ti 5.9 kl. 9.30-11: Tvåspråkig vuxen-barn grupp i Holken

Ti 5.9 kl. 11-13: En Euros Café i församlingshemmet
On 6.9 kl. 8: Morgonmässa i kyrkan, af Hällström
On 6.9 kl. 15.30: Barnkören Lovisaklängen i församlingshemmet
To 7.9 kl. 8.30: Morgonkaffe i Tikva
To 7.9 kl. 9.30-11: Svenskspråkig vuxen-barn grupp i församlingshemmet

På kommande:
Fre 8.9 kl. 16: Utfärd till Katternas natt på Högholmen. Start kl. 16 från turisthållplatsen, tillbaka är vi ca kl. 23. Bussen kostar 10€ vuxen, 5€ barn. Inträdet betalar alla själv. Anm. senast den 1.9 till kansliet tfn 044 722 9200 eller lovisa.svenska@evl.fi

■ **PERNÄ**
Fr 1.9:
- kl. 10-11.30 Café Mikael: i Mikaelstugan, Ingegerd Juntunen
Sö 3.9:

- kl. 10 Högmässa i kyrkan: Robert Lemberg, Paula Jokinen
- kl. 13 Mässa i Sarfsalö kapell: Robert Lemberg, Paula Jokinen
Må 4.9:
- kl. 13 Klubin goes Senior: Ingegerd Juntunen, Dan Krogars
On 6.9:
- kl. 18 Tjejgrupp i Prästgården: Pamela Westerlund, Minna Silfvergrén

■ **SIBBO**
Mer information på Sibbo svenska församlings hemsida www.sibbosvenska.org
Fr 1.9 kl. 9.30: KakaoClubben, Kyrkoby församlingshem. Terminsstart. Isabella Munck och Milja Westerlund.
Lö 2.9 kl. 18: Musik vid helgmålsringningen, Sibbo kyrka. Mauriz Brunell.

Sö 3.9 kl. 13: Mässa med konfirmation, Sibbo kyrka (augustilagret). Camilla Ekholm, Mauriz Brunell.
Ti 5.9 kl. 16: Kyrkobroderna, församlingshemmet. Temat är bibelkunskap. Terminsstart. Samuel Lönnqvist tfn 045-664 2950.
On 6.9 kl. 9: Dagklubben, församlingshemmet. Terminsstart. Isabella Munck.
On 6.9 kl. 14: Ungdomssamling (PRG), församlingshemmet källarvåning. Öppna dörrar från kl 14, programmet börjar 18.30. Patrik Frisk och Kjell Lönnqvist.
On 6.9 kl. 17: Barnkören, församlingshemmet. Terminsstart. Lauri Palin.
To 7.9 kl. 18.30: Kvinnor mitt i livet, Prästgården. Samtalsgrupp för kvinnor i alla åldrar. Katja Korpi.

HELINGFORS PROSTERI

■ **JOHANNES**
Mer information på Johannes hemsida: www.helsingforsforsamlingar.fi/johannes
Fr 1.9
kl. 10-11.30: Knatterytmik i Hörnan, Höbergsgatan 10, gatunivån. För barn över 1 år. Hollmèrus.
kl. 12.15-13.30: Veckolunch i Höbergsgården, Höbergsgatan 10 E. Välkommen på middagsbön i Johanneskyrkan kl. 12.

Sö 3.9 13 söndagen efter pingst kl. 10: Högmässa i S:t Jacobs kyrka. Repo-Rostedt, Enlund. Kyrkobrunch.
kl. 12: Högmässa med konfirmation i Johanneskyrkan. Busck-Nielsen, Heikel-Nyberg, Lindström, Almqvist, Böckerman.
Må 4.9
kl. 10-11.30: Babyrytmik i Hörnan, Höbergsgatan 10, gatunivån. För barn under 1 år. Hollmèrus.

Ti 5.9
kl. 12: Lunchmusik i Gamla kyrkan med Santeri Siimes.
kl. 13.30-14.30: Musikklek för 0-2 åringar i Bokvillan, Tavastvägen 125. Hollmèrus.
kl. 18: Flerspråkig taizémässa i Johanneskyrkan. Heikel-Nyberg, Almqvist, Böckerman.
kl. 18.30: S:t Jacobkörens hösttermin kommer igång. Körövning på Kvarnbergbrinken 1.
On 6.9
kl. 14-15.30: Diakonträffen i S:t Jacobs församlingssal. Salenius.

MARKNAD

ÖNSKAS HYRA

Skötsam, djur- och rökfri matematikstuderande vid Åbo Akademi önskar hyra lägenhet i Åbo. Hyra max 600€. Vänligen kontakta Ingrid, 040-5100969, ikarppi@abo.fi

35-årig miljövetare med katt söker naturnära boende i Hfors m. omnejd. Pålitlig, rökfri. Tina Nyfors 0407488226

Min son behöver studieboende i Åbo. Allt beaktas! Tel: 0400-828417

UTHYRES

Stiftelsen Lillesgården erbjuder förmånliga pensionärsbostäder (ettor) i Nordsjö, ej serviceboende. 050 5903780 (ti-to 9-12)

Visste du att...
du kan lämna in din hyresannons via webben?

När du lämnar in via webben sparar du också serviceavgiften på 5 euro.

www.kyrkpressen.fi

STIPENDIE

Helsingfors kristliga förening av unga kvinnor (KFUK) lediganslår tre studiestipendier á 500 euro

ur Elin Uddströms fond för förkovran inom det egna studieområdet. Fritt formulerade ansökningar via elektronisk inlämning till helsingfors.kfuk@hotmail.com senast måndagen den 25.9.2017.

LEDIGA TJÄNSTER

Korsholms svenska församling söker en

KAPLAN

Du kommer att arbeta mycket i teamarbete med barn och unga och vi förutsätter god samarbetsförmåga. Ansökningstiden utgår 21.9.2017 kl.15.

Närmare uppgifter: www.korsholmssvenskaforsamling.fi

LEDIG TJÄNST I STIFTET

Notarietjänsten vid Domkapitlet i Borgå stift

lediganslås att sökas senast 11.9.2017 klockan 15.

Behörig som domkapitlets notarie är en präst som är förtrogen med kyrkligt liv i stiftet. Notarien skall ha utmärkta muntliga och skriftliga kunskaper i svenska och goda muntliga och skriftliga kunskaper i finska. Till notariens uppgifter hör bland annat att sköta personaladministrationen för stiftets präster och lektorer, att bereda och föredra ärenden vid domkapitlets sammanträden, att fungera som sekreterare vid domkapitlets och stiftsfullmäktiges sammanträden, delta i rekrytering av präster i stiftet, ansvara för prästernas och lektorernas matrikel samt att ansvara för domkapitlets information. Erfarenhet i frågor gällande informationsteknik, god administrativ förmåga, kännedom om förvaltning och kyrkorätt samt kyrkans kollektivavtal är en förutsättning för att framgångsrikt kunna sköta tjänsten. Notarien betjänar hela Borgå stift och är stationerad i Borgå. Lön utgår enligt kravgrupp 603.

Närmare upplysningar ges av lagfarna assessorn Lars-Eric Henricson tfn 040 1425214 eller notarien Clas Abrahamsson tfn 040 1425211. Ansökan inklusive matrikelutdrag och CV riktar till domkapitlet, adress PB 30, 06101 Borgå.

LEDIGA TJÄNSTER I STIFTET

Kyrkoherdetjänsten i Korsnäs församling

Språkkraven är utmärkta muntliga och skriftliga kunskaper i svenska och nöjaktig förmåga att förstå finska.

Samtliga sökanden kallas till intervju i domkapitlet.

Kaplanstjänsten i Korsholms svenska församling

Språkkraven är utmärkta muntliga och skriftliga kunskaper i svenska och nöjaktig förmåga att använda finska i tal och skrift.

De som valts till tjänsterna skall uppvisa i straffregisterlagens 6 § avsett straffregisterutdrag.

Tjänsterna söks hos domkapitlet i Borgå stift **senast 21.9.2017 kl. 15.00**. Adress: PB 30, 06101 Borgå

SLEF återupptar traditionen med högmässor i Helsingfors

Det heliga hjärtats kapell, Kristinegatan 1 i Berghäll

10 september 2017 kl 15.00

Predikan Ingvar Dahlbacka, liturg Albert Häggblom, kantor Niklas Lindvik, Evangelivox m.fl. Söndagsskola för barnen under predikan.

Därefter följande söndagar kl 15.00

24 september, 8 oktober, 22 oktober, 19 november, 3 december och 17 december.

Söndagen den 5 november kl 13.30 i Lutherkyrkan, tvåspråkig reformationsfest och högmässa.

Välkommen!

Köpes antikviteter

i hela svenska Österbotten

- Alla sorters möbler, oberoende av skick
- Annat gammalt lösöre och hela dödsbon.

Kontant betalning
Varorna avhämtas.

Köp- och försäljning Raul Pohjonen

Idrottsg. 19, Gamlakarleby. Svar på svenska 06-831 3137, 044-913 8284

Visste du att ...

Kyrkpressen sparar skog!

Tidningen trycks på ett finländskt miljömärkt papper som till största delen består av returpapper.

KP
KYRKPRESSEN

STIPENDIE

SEGELBERGSKA STIFTELSEN för liturgivetenskaplig forskning

har möjlighet att under år 2017 utdela vissa medel till stöd för liturgisk och liturgihistorisk vetenskaplig forskning.

Efter därom till stiftelsen ingiven ansökan kan därvid

(a) stipendier utdelas åt studenter och forskare som önskar fullgöra någon forskningsuppgift eller delta i någon sammankomst med vetenskapligt syfte,

(b) bidrag lämnas till redigering, tryckning, illustrering m.m. av publikationer.

Medel till finansiering av forskarutbildning utgår ej.

Till ansökan skall fogas en ekonomisk plan för det ändamål vartill medel söks. Sökande, som inte avlagt doktorsexamen eller mot-

svarande, skall till ansökan om stipendium eller tryckningsbidrag även foga intyg från handledare eller annan liturgivetenskapligt kompetent person, som styrker ändamålets vetenskapliga syfte och halt.

Sådant bidrag som omtalas under punkt b skall utbetalas sedan den sökande till stiftelsen ingivit tio exemplar av publikationen i fråga. I publikationen skall anges på tryckortssidan att den utgivits eller tryckts med bidrag från stiftelsen.

Ansökan mottages endast under tiden 15 augusti till och med 2 oktober och insändes till stiftelsens sekreterare, teol. dr Per Ström, Österängsgatan 14 B, SE-753 28 Uppsala, Sverige.

Klockriketeatern presenterar

DE LÅNGERHANSKA ÖARNA

av Susanne Ringell

SISÄISET SAARET

Uppremiär 27.9.2017 på
Esbo stadsteater

Med Stina Ekblad I regi av
och Ylva Ekblad Ulrika Bengts

27, 28, 29, 30.9 Esbo Stadsteater

11.10 Åbo Svenska Teater

17, 18.10 Finlands Nationalteater /
Suomen Kansallisteatteri

8, 9, 10.11 Wasa Teater

Biljetter: klockrike.fi

KLOCKRIKETEATERN

Hösten med OT

Hotellresor till Tallinn

Bekväma restider, shoppingtur i Tallinn. Tre centrumhotell att välja mellan. Resor: 15-17.9, 20-22.10, 2-4.12, 8-10.12

Hälsoresor till Pärnu

Sköna och avkopplande dagar Spa Tervis. Bekväma restider. Resor: 23-30.9, 18-22.10 (kort resa), 4-11.11, 4-14.11 (lång resa), 2-9.12.

Höstresa till Riga

Höstlovsresa till vackra Riga. Resa 18-22.10.

St. Petersburg på höstlovet

Återupptäck det levande konstverket St. Petersburg på en visumfri resa med två dagar i St. Petersburg, en natt på hotell och två nätter ombord på St. Peter Lines fartyg. Guidad stadsrundtur och egen buss med. Resa 18-21.10.

Loppis i Luleå

Sveriges största fyndmarknad i Arcushallen. Resa 27-28.10

Piaf på Åbo Svenska Teater

Musikdramat "PIAF-jag ångrar ingenting" på Åbo Svenska Teater med Emma Klिंगenberg som Edith Piaf. Resor 23-24.9, 24-25.11, 1-2.12.

Mallorca - Alicante

Upplev Mallorca, Barcelona och Alicante på samma resa. Flyg till Mallorca, hem från Alicante, båtresor Mallorca-Barcelona. Resa 23.10-1.11.

Andalusien

Rundresa i Spaniens själ som avslutas med fem dagar i Almunécar. Resa 31.10-10.11.

Almuñécar

Sköna dagar på Spanska solkusten. Möjlighet att delta i utflykter. Resa 5-17.11.

Julmarknad i Rudesheim

Käthe Wohlfarts berömda julbutik och julmuseet i Rothenburg ob der Tauber, Rudesheims traditionella julmarknad samt gränsshopping i Lübeck. Bekvämt med flyg, OT-bussen och Finnlines! Resa 22-27.11.

Weekend i Stockholm

Shopping och julmarknad i Stockholm. Resa 2-5.12.

Danskryssning med Viking Grace

Larz-Kristerz och Tomas Fantz 27-28.9. Pris från 53 €/person i tvåbädd Inside4. Bussrutter både längs riksåttan och Strandvägen!

Dessa och många fler resor

på vår hemsida:

www.ot-resor.fi

06-318 4000

INKAST KATARINA GÄDDNÄS

Höstens uppbrött och avsked

JAG MINNS alltid tårarna i farmors ögon när det åter var dags för vår familj att återvända till Åland efter en hel sommar i Vasa. Vi barn var fyllda till bredden med sommar. Vi hade lekt i skogen, lekt vid stranden, haft maskeradkalas och plättkalas. Vi hade ätit rökt abborre och grillat korv, badat bastu och haft lerkrig. Vi hade plockat blåbär och svamp, skurit bastukvaster, simmat och seglat, ritat och läst otaliga böcker lånade på Brändö bibliotek. Ögonen var mättade av strand, måsar, sand och den glittrande Kråkfjärden. Kvällarna hade blivit kyligare och mörkare. Jakob hade kastat den kalla stenen i vattnet och efter kvällssimningen värmdes vi oss vid brasan. Fotogenlampan tändes om kvällarna. Vi hade haft en lång härlig sommar och var redo att återvända till skola och dagis, träffa alla vanliga lekkamrater igen. Det var som det skulle.

Farmor och farfar kanske också tyckte det skulle bli skönt med lite lugn och ro och mera utrymme igen, men jag minns att hon var ledsen. Hon sade att det skulle bli så tyst att man hörde spindlarna klättra på väggarna och vi visste att vi inte skulle ses förrän om en hel evighet när det blev jullov igen.

Jag antar att det var själva övergången från sommarliv till höstliv som var jobbig för henne. Jag känner igen mig och tänker på något annat som hon ofta sade, att det är märkligt att man är alla åldrar samtidigt eller att någonstans inne i den åldrande kroppen finns en alldeles ung flicka. Som barn tyckte jag det var märkligt att min gamla farmor hade en ung flicka inom sig.

”Var jag inte just 11-åringen som hoppade från bastubryggan, eller 22-åringen som gifte sig, eller den 33-åriga nyblivna 4-barnsmamman.”

JAG SER på mitt ansikte i badrumsspeglarna att ringarna under ögonen har blivit mörkare, pigmentfläckarna har blivit fler, mina händer har blivit rynkigare. När hände detta? Var jag inte just 11-åringen som hoppade från bastubryggan, eller 22-åringen som gifte sig, eller den 33-åriga nyblivna fyrabarnsmamman.

Hösten är en tid för uppbrött och avsked. Nu står jag själv med en klump i halsen när äldsta dottern packar ihop alla sina pinaler och drar iväg till studiestaden i Sverige. Har hon det bra? Hur mår hon egentligen? Kommer pengarna att räcka?

Den här hösten skall dessutom den näst äldsta dottern och barnbarnet flytta hemifrån. Det är absolut så det skall vara, men det gör inte mindre ont för det. Vi skriver långa listor, inventerar förråden, vad behöver köpas nytt? Vad hittar vi på loppisar? De flyttar inte långt bort och jag är glad över att de hittat en fin lägenhet med världens finaste hyresvärd, men tyst och tomt kommer det att bli, liksom färre legobitar, dockor, traktorer och smulor på köksgolvet. Jag torkar ögonen och sväljer klumpen i halsen och så börjar jag bläddra i höstens kurskataloger.

Katarina Gäddnäs är författare, projektledare och teologiestuderande.

OPINION INFORMATION

Skicka insändaren till:

Kyrkpressen/opinion
Sandvikskajen 13, 00180 Helsingfors
E-post: redaktionen@kyrkpressen.fi

Insändare måste förses med skribentens namn samt för redaktionens bruk även adress och telefonnummer. Anonyma inlägg accepteras endast i undantagsfall. Obs! Insändarnas längd är högst 1 200 tecken. Redaktionen förbehåller sig rätten att förkorta insändarna.

SVAR PRIVILEGIERAD

Orättvist om musiken

I KP nr 33 fick vi läsare ingående ta del av Karin Erlandssons tankar kring kreativiteten och dess plats i kyrkan. Som motpoler använder hon genomgående musikaliskt skapande, som enligt henne får alldeles för stort utrymme i församlinglivet, och bullbakande, som tydligt undervärderas å det grövsta. Förutseende nog påpekar hon att musiker kommer bli upprörda över hennes utsago, och ja, jag blir upprörd. Inte för att jag tillhör en privilegierad grupp, som Erlandsson kallar musiker (på vilket sätt musiker är mera privilegierade än andra yrkesutövande människor förstår jag inte), utan för att artikeln är både orättvis, fylld av faktafel och är historiskt dåligt underbyggd.

Ta bara exemplet om bildkonsten. Erlandsson skriver att det är sällan ett konstverk beställs till kyrkan, åtminstone inte lika ofta som en musiker får beställning på att delta. För det första kan en beställning av ett konstverk inte jämföras med musicerande. Den korrekta jämförelsen vore en beställning av ett musikaliskt verk, en komposition. Sett i det ljuset blir

”Att framställa oss musiker som folk som genom historien fått härja fritt i församlingarna är dessutom felaktigt. Många gånger genom historien [...] har musikernas kreativitet undertryckts för att musiken skulle anpassas till kyrkligt politiskt korrekta former.”

saken en helt annan, oftare beställs konstverk till kyrkorna än till exempel en ny skriven massa. För det andra betalas konstnärerna ofta frikostigt för sina alster, medan vi musiker i allmänhet ses som snikna och giriga när vi vill ha skäligt betalt för våra insatser.

Jag vill också ifrågasätta påståendet om att musiken i det lutherska församlinglivet är så dominerande att en musiker ofta upptar all kreativ plats i en högmässa. Är det inte en form av kreativitet när prästen utformar sin predikan eller utför liturgin? Är det inte en form av kreativitet när vaktmästaren komponerar altarblossorna eller färdigställer kyrkan för massan? Och visst får de alla sin beskärda del av uppmärksamhet. Att musiken i den lutherska kyrkan har stor plats är inget unikt. I vilken religion eller kon-

fession som helst har musiken en framträdande plats i ritualerna. Att Luther själv ansåg musiken vara viktig, ”nästan efter teologin” den närmsta vetenskapen, kan väl knappast heller förbises.

Att framställa oss musiker som folk som genom historien fått härja fritt i församlingarna är dessutom felaktigt. Många gånger genom historien – inte minst i våra dagar – har musikernas kreativitet undertryckts för att musiken skulle anpassas till kyrkligt politiskt korrekta former, inte utmana för mycket och passa den allmänna mainstreamsmaken.

Erlandsson efterlyser också en större kulturell bredd i församlingsverksamheten. Jag vet inte vilken som är hennes hemförsamling, men jag antar att det även där är välkommet att församlingsborna kommer

med egna förslag och initiativ till nya verksamhetsformer. Den församling jag arbetar för har bland annat tack vare församlingsbornas iderikedom både skriververkstäder, litteraturgrupper och konstutställningar. Jag som musiker, vars stora passion vid sidan om musiken faktiskt råkar vara bakning av både bullar och bröd, har dessutom alltid förespråkat tvärkonstnärliga former som utmanar kreativiteten.

NIELS BURGMANN

Organist i Ekenäsnejdens svenska församling

SVAR: Hejsan och tack för din respons! Många icke-musicerande har hört av sig till mig personligen efter artikeln. De känner igen sig i det jag skrev. De musiker som hört av sig säger att jag har fel. Vem har tolkningsföretåre? Vi som känner utanförskap eller ni som hävdar att vi känner fel?

Med detta sagt, vad roligt och inspirerande att du i din församling skapat utrymme för fler slags kreativitet.

KARIN ERLANDSSON

DOMKAPITLET

Pastor **Jan-Gustav Björk** har förordnats till en projektanställning i Jakobstads svenska församling 1.8 – 31.12.2017.

Tf kyrkoherden i Sund-Vårdö församling **Outi Laukkanen** har förordnats att fortsättningsvis sköta samma tjänst från 1.9.2017 tills tjänsten blir ordinarie besatt. Tf kyrkoherden i Jomala församling **Stefan Ång** har förordnats att fortsättningsvis sköta kyrkoherdetjänsten i samma församling 1.9 – 31.12.2017.

Tf församlingspastorn i Jomala församling **Peter Blumenthal** har förordnats att fortsättningsvis sköta samma tjänst 1.9 – 31.12.2017. Kaplanen i Jakobstads svenska församling **Jockum Krokfors** har beviljats tjänstledighet 1.10.2017 – 31.8.2018 och förordnats att för samma tid sköta kyrkoherdetjänsten i Kronoby församling. Pastor **Mia Andersén-Löf** har förordnats att sköta en kaplanstjänst i Jakobstads svenska församling 1.10.2017 – 31.8.2018.

Domkapitlet har konstaterat att tjänsteförhållandet för kyrkoherden i Korsnäs församling **Guy Kronqvist** upphör från 1.3.2018 på grund av egen uppsägning.

Kyrkoherdetjänsten i Korsnäs församling har förklarats ledig att sö-

kas senast 21.9.2017 kl. 15.

Domkapitlet konstaterar att tjänsteförhållandet för kaplanen i Korsholms svenska församling **Jessica Bergström-Solborg** upphör från 1.9.2017 på grund av egen uppsägning.

Kaplanstjänsten i Korsholms svenska församling har förklarats ledig att sökas senast 21.9.2017 kl. 15.

Tf kaplanen i Korsholms svenska församling **Rune Lindblom** har förordnats att sköta kaplanstjänsten i samma församling från 1.10.2017, tills tjänsten blir ordinarie besatt. Tf församlingspastorn i Korsholms svenska församling **Göran Särs** har förordnats att sköta samma tjänst 1.9 – 31.12.2017.

Kyrkoherden i Finström-Geta församling **Jon Lindeman** har beviljats tjänstledighet 23.10 – 23.12.2017.

Församlingspastorn i Finström-Geta församling **Alexandra Ång** har beviljats tjänstledighet 23.10 – 23.12.2017 och förordnats att för samma tid sköta kyrkoherdetjänsten i samma församling. Domkapitlet har noterat att tjänsteförhållandet för kaplanen i Vasa svenska församling **Mikael Forslund** upphör 31.8.2017 på egen begäran.

Domkapitlet har utfärdat tjänsteförordnande för **Mikael Forslund** till

kyrkoherdetjänsten i Vasa svenska församling från 1.9.2017.

Församlingspastorn i Vasa svenska församling **Camilla Brunell** har förordnats att sköta en kaplanstjänst i samma församling 1.9.2017 – 31.8.2018.

Församlingspastorn i Vasa svenska församling **Hanna Jern** har förordnats att fortsättningsvis sköta samma tjänst 9.1 – 31.8.2018.

Domkapitlet har utfärdat tjänsteförordnande retroaktivt för pastor **Helena Rönnberg** till kaplanstjänsten i Kyrksläpps svenska församling från 1.7.2017.

Kaplanen i Vanda svenska församling **Kaj Andersson** har beviljats partiell tjänstledighet (40 %) 1.10.2017 – 30.9.2018.

Sökanden till notarietjänsten vid Domkapitlet i Borgå stift gemensamma kyrkoherden i Liljendals och Lapträsk svenska församling **Stina Lindgård** har återtagit sin ansökan.

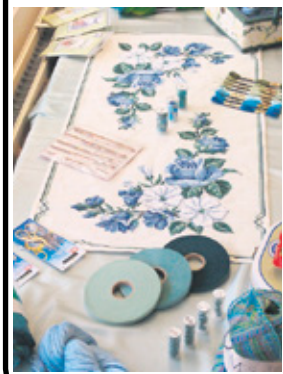
Notarietjänsten vid Domkapitlet i Borgå stift har förklarats ledig att sökas ånyo senast 11.9.2017 kl. 15. Tidigare ansökning beaktas vid besättandet av tjänsten.

Prosten **Kent Danielsson** har förordnats att sköta kyrkoherdetjänsten i Brändö-Kumlinge församling 1.9.2017 – 31.5.2018.

Handarbetsaffär
Brita

Köpmansgatan 3
21600 Pargas

tel. 041 5392512

Annonsera i

KP
KYRKPRESSEN

Kika in i ...

Fontana Medias nätbokhandel

www.fontanamedia.fi.

Alltid öppen!

Fontana Media www.fontanamedia.fi • tfn (09) 612 615 30 • info@fontanamedia.fi • Sandvikskajen 13, 00180 Helsingfors

Fontana Media ger ut cirka tio egna titlar per år. Vi har också ett stort utbud av böcker från andra förlag.

Ja visst ska vi leva – häng med på festen!

Din församling har varit med dig genom åren. Den och vi vill fortsätta vandra med i vardagen. Det här vill vi uppmärksamma i samma veva som **Finland fyller 100**. Församlingsförbundet, Fontana Media Ab och Kyrkpressen ställer till bokkalas med några av de fina församlingar vi finns till för.

Bokförsäljningen pågår hela dagen. Här finns något för alla! Bland annat andliga böcker, barnböcker, nyttigt material för föräldrar, lärare och församlingsanställda trängs i våra hyllor.

Kalaskväll med minnesväckande frågesport och musik avslutar festen.

Boka in en dag på någon av följande orter i din närhet:

MARIEHAMN	KARIS	ÅBO	NÄRPES	VASA	JAKOBSTAD	BORGÅ
Måndag 4.9	Tisdag 12.9	Torsdag 14.9	Tisdag 19.9	Onsdag 20.9	Torsdag 21.9	Onsdag 27.9
Margaretagården	Församlingshemmet	Församlingshemmet	Församlingshemmet	Stora församlingssalen	Församlingscentret	Församlingshemmet
13-18 Bokförsäljning	13-18 Bokförsäljning	13-18 Bokförsäljning	13-18 Bokförsäljning	12-18 Bokförsäljning	13-18 Bokförsäljning	13-18 Bokförsäljning
17 Kaffeservering	17 Kaffeservering	17 Kaffeservering	17 Kaffeservering	17 Kaffeservering	17 Kaffeservering	17 Kaffeservering
18 Festprogram	18 Festprogram	18 Festprogram	18 Festprogram	18 Festprogram	18 Festprogram	18 Festprogram

Välkommen med!

Gilla Fontana Media på Facebook. Där hittar du också vårt evenemang för kalasturnén.